

Polozapomenutými stopami

F. J. K.

POLITICKÉ "PROBUZENÍ" ČECHŮ V CHICAGU.

V Chicagu jest dnes asi 150,000 našich krajanů a následkem toho jsou v politice činitelem, s kterým nutno počítati, avšak v polovině let osmdesátých minulého století byla jich tam asi čtvrtina, většinou byli chudí a rovněž většinou nedávni přistěhovalci, a tudíž v politice mnoho neznamali.

Nejdříve povšiml si Čechů mayor Carter H. Harrison, otec nynějšího měšťanosty chicagského, a možno říci, že politické "probuzení" krajanů v západní metropoli bylo největší zásluhou nebožtíka J. V. Matějky, vydavatele a vrehního redaktora "Chicagských Listů". Matějka dovedl psáti politiku pro lid jako nikdo před ním a nikdo po něm. Dával irským a jiným politikům různá populární jména, psal to jako feuilletony a jeho humor, a také rád je poslouchali lidé, když mluvil na politických schůzích. Starému Harrisonovi poradil, aby řeč v českých schůzích zahajoval pozdravem "Na zdar", a to mělo takový účinek, že krajané div radostí neplakali. Harrison byl jejich modlou a byli by šli za něho do ohně. V té době, o níž píšu, měli už Češi jednoho policejního kapitána, jednoho poručíka, nějakého seržanta a na ty ovšem pohlíženo bylo s velikým respektem. Byla to zrovna radost, dát se zavítat od krajana, když už to zavření musilo být! V městské radě nebyl tehdy žádný Čech ani v okresní komisi. Nejméně tři wardy, tehdejší osmou, zastupovali dva Irčané a v deváté, kde rovněž mnoho krajanů bydlelo, kraloval Ed. F. Cullerton, kterému rodiči říkali "Kulinkton" a anglický tisk "Sly Ed." Cullerton jest v radě dodnes, ale dnes už jest docela jiný svět a jiná éra. Tehdy radní dostávali všeho všudy \$3 za schůzi, to byl jejich celý plat, ale někteří bohatli jako by měli někde zlatodol, a vynaložili na kampaň několik tisíc, bylo jim jako zapálit si desetiletý doutník. Dnes mají tuším \$3,500 platu, ale jinak "v tom" nejsou peníze.

"Probuzení", pěstované Matějkou a "Chicagskými Listy", utišně pokračovalo a konečně věci vyspěly tak daleko, že wardním "bossům", vesměs Irčanům, předloženo požadavek, by postavili českého kandidáta na demokratickém listku. Češi byli skoro sami demokraté, býti republikánem bylo asi tolik, jako býti parion v Indii. Wardním bossům se tento požadavek Čechů pranic nezamlouval. Dáti Čechům sem tam nějakého zametáče ulic, konečně i polienajty, to bylo tak dalece v pořádku, ale radního — to skoro hraničilo na smělost, ne-li drzost. Tehdy ovšem nebyly žádné předvolby, jako jsou nyní a kandidátem byl ten, pro kterého bossové nařídili "delegátům" v "konvenenci" hlasovati. Bossové začali vyjednávat, slibovali policajty a jiné "zastoupení", avšak Češi, díky Matějce, zůstali pevní a pohrozili, že by mohli "něco" udělat, kdyby žádost jejich nebyla splněna. Bossové viděli, že v té věci nedá se nic dělat, má-li osmá warda zůstatí baštou demokracie, a tudíž řekli Čechům, aby si tedy toho kandidáta vybrali a odporučili a že "delegátům" dány budou příslušné instrukce. Výběr padl na P. J. Dvořáka, notáře a pozemkotěho obchodníka, jenž dlouho před tím byl činným v politice, a poněvadž měl úřadovnu dale ve městě, přicházel ve styk s těmi hlavními činiteli, kteří rozhodovali o blahu občanstva a města. Možná, že tento výběr nebyl zrovna nejšťastnější, avšak v městské radě bylo dosti jiných "otců", kteří k tomu úřadu byli mnohem méně schopni a způsobilí, než český kandidát. Někteří dokonce měli potíže s napsáním jména, a přes to v politice hráli velkou úlohu.

Když nastal den volby, bylo v české wardě živo jako nikdy před

tím, a když se večer rozhlásilo, že byl Dvořák zvolen, teklo v hostincích pivo proudem a prolévány vlastenecké slzy ze samé radosti. Kdosi navrhl, aby se zjednal muzika a šlo se k bytu Dvořákovu a snad ani český král, kdyby krajané ve vlasti měli někdy příležitost si jej zvoliti, nebyl by tak nadšeně pozdravován, jako byl nově zvolený český radní. Ovšem že Dvořák odpověděl na projevy loyálnosti přiměřenými slovy a — pak se chodilo s muzikou po ulicích a v každém prominentním hostinci učiněna zastávka.

Jak bývalo tehdy zvykem, na stolky nových radních v první schůzi, které se účastnili, klade se nádherné kytice a různé emblemy z květin zhotovené a Dvořákoví mohli jeho kollegové zviděti. Ani "Kulinkton" tolik květin nedostal. Celkem nebyl Dvořák jako radní velkým úspěchem, ale na škodu také tam nebyl a sem tam nějaké místo krajanům přece opatřil. Tehdejší městský klerk Van Cleave naučil se to české "F" tak vyslovovati, že bylo jej radost poslouchat. Jednou sice "Chicago Tribune" napsala, že český radní nejvíce činu v městské radě prospí a vysvětlovala to jistými dosti povdomými příčinami, ale to byla asi pouhá zlomyslnost. Dvořák byl demokrat a "Tribune" tehdy zuřivě republikánská. Já jsem dosti často schůze městské rady navštěvoval, neboť Dvořák mne o to žádal, když se rozhodl kandidovati pro druhou lhůtu, a nikdy jsem jej spáti neviděl.

Když byl Dvořák v radě několik měsíců, bylo vzpomenuo další "národní povinnosti". Skoro každý radní se pyšnil diamantovou hvězdou, kterou jej obmyslil vědecký voliči — zejména ti, na které se dostal nějaký žlábek — a jistě Čechové nesmíli zůstatí za ostatním lidem metropole. Byla tedy věnována Dvořákovu krásná diamantová hvězda.

Z toho ze všeho by se zdálo, že nad politickou kariérou prvního českého radního v Chicagu klebnula se jasná obloha, ale to se je nemohlo zdálo. Ve skutečnosti někde stahovaly se mraky a z těch konečně zaburácel hrom a šlehl blesk. Jednou asi v polovině třetího zaplavena byla česká čtvrtletáky, v nichž "národ" vybižen dostaviti se do veliké schůze v Česko-Anglické Svobodné Škole, kde mělo býti rozhodnuto, kdo vlastně jest radním — zdali P. J. Dvořák, nebo J. V. Matějka. To jest na první pohled protimyslnost, neboť nebylo o tom nejmenší pochybnosti, že radním byl Dvořák — on přece byl navržen a zvolen, on zasedal v městské radě, jemu vědeckým voličstvem věnována diamantová hvězda a každý věděl, že Matějka byl vydavatelem a redaktorem "Chicagských Listů" a dále každý věděl, že nikdy se za radního nevydával.

To se všecko vědělo, ale ono se také vědělo, aspoň v zasvěcených kruzích, že Matějka se pokládal za muže, který prvního českého radního "udělal" a že žádal, aby tak bylo na něho pohlíženo a dle toho vůči němu jednáno. Chtěl, aby dbáno bylo jeho odporučení do úřadu, chtěl, aby Dvořák se s ním radil a dbal jeho pokynů. To snad s počátku první český radní dělal, konečně však jat byl duchem vzpoury a vyšel na válečnou stezku. Výsledkem byla ona památná schůze, na které mělo býti rozhodnuto, kdo jest radním, zdali P. J. Dvořák, nebo J. V. Matějka.

V ona nedělní odpoledne vy-padalo to na Osmnácté jako v českém městěčku, když oznámena biskupská visitace a slavnostní kázání. "Důhým tabem" táhli se národ do síně Č. S. P. S. a v okolních hospodách bylo jako v úle. Přes "bár" Italy pětky a bylo na první pohled vidět, která strana se lépe připravila. V síni byli nejenom všichni městští "úředníci", od zametáčů ulic až po policajty, ale všecko je-

jich příbuzenstvo a kde jací známí se dali naverbovati.

Když schůze zahájena, byli voliči napěchováni v síni jako slanečci. Slibili se našim lidem, že mají k očekávání nějaký "mazec", může býti každý jist velkým účastenstvím. Po zvolení předsedy a tajemníka, a když zpravodajové zasedli ke stolkům a naostřili si tužky, předstoupil jako první řečník radní Dvořák. Matějka byl přítomen a celým svým redakčním štábem a hloučkem svých věrných. Dvořák rozhrnul černý "Prince Albert", tak aby s vesty mohla zářiti diamantová hvězda, kterou obdržel pro zásluhy, a jal se říci své zkušenosti v úřadě radního, jeden, ochutnal, poklonil se a řekl: "He, to jsou jediné květiny, co jsem obdržel." Po tom se rozpoutal další potlesk, a když utíchl, postoupil na jeviště Matějka, a začal doslovně taktov: "Krajané! Nikdy nepředstoupil jsem před vás a takovým hrdým sebevědomím..." Dále však se nedostal. V síni nastala vřava, že ani arehanděl Gabriel se svoji troubou nebyl by slyšán a z té vřavy vynikaly výkřiky "vyhodte ho!" Matějka ustal a chvíli čekal, až se shromáždění uklidnilo, ale každý jeho další pokus dopadl, jako ten první. Ukřičet řečníka, to jest ovšem neklamnou známkou vyspělosti, politické i jiné. Konečně,

nevyvinul se mezi prvním českým radním a Matějkou poměr nejlepší, avšak mezi rozumnými lidmi takové nepřátelství dlouho netrvala, a když Dvořák ucházel se o druhou lhůtu, Matějka a "Chicagské Listy" opětně jej podporovali.

VYKRÁŠLENÍ PANAMSKÉHO PRŮPLAVU.

Nyní, když kopání na Panamském průplavu bylo již téměř dokončeno a práce na pevnostech jdou čile ku předu, vykrášení průplavu stává se předmětem obnovené pozornosti, probuzené hlavně návrhem z Francie, aby nejprvnější práce Ferdinanda De

plavu. De Lesseps konečně nebyl též zapomenut, neboť dům, který kdysi obýval v Cristobalu, jest dosud zachován. Stojí před ním malý pomník Kristofa Columbusovi.

Komise krásných umění, sestávající z mnohých vynikajících sochařů a architektů v zemi, studovala již problem vykrášení průplavu, avšak její zpráva, která dosud jest před kongresem, obsahuje pouze jeden určitý návrh pro pomník. Zpráva komise podána byla v těchto slovech:

"Komise krásných umění věří, že pamětní záznamy budování průplavu měly by býti ve formě vystižného nápisu na veliké pomníkove ploše na nějakém vynikajícím místě a pečlivě vyšetřování celé délky průplavu vedlo k výběru výhodní stěny na místě nejhlubšího průseku, 492 stopy při kontinentálním rozvodí. Ačkoliv objem a nárys tohoto pomníku měl by býti výsledkem pečlivé studie, my kloníme se k mínění, že měl by býti přibližně 100 stop ve výšce a o něco více v šíři; že měl by býti přinejmenším v nárysu; že mělo by býti použito římského písma v podobě písmeny V a že materiálem měl by býti beton vypracovaný jako masivní průřez k nepravidelné břížícímu úskalí. My silně doporučujeme toto a považujeme to za jednu z nejdůležitějších věcí, o nichž mělo by se uvažovati. Rovněž upozorňujeme na možnost oznámení nejvyššího místa průplavu vykopávky nad Gold Hill bezprostředně nad navrhovaným nápisem nějakým pomníkem. O tomto mělo by býti uvažováno bedlivě tím, kdo podá návrh k hlavnímu pomníku."

Tato zpráva, která jest založena na osobní inspekci průplavní dráhy Danielem C. Frenchem, sochařem a Fredericem L. Olmstedem, krajinářským zadržníkem, jest ovšem míněním povolaveckých odborníků a tudíž další vykrášení průplavu mělo by býti předsevzato jedině po zralé úvaze. Také dlužno míti na mysli, že průplav byl zbudován pro užitek a nikoli pro okrasu.

"Průplav," zpráva dodává, "jako pyramidy neb nějaký impozantní předmět přírodní scenerie, jest velkolepým svými rozměry a jednoduchostí a přímostí. Každý vyvíjí, že všecko, co bylo podniknuto pouze za účelem vykrášení, nejenom minulo by se čile, ale bylo by impertinentní."

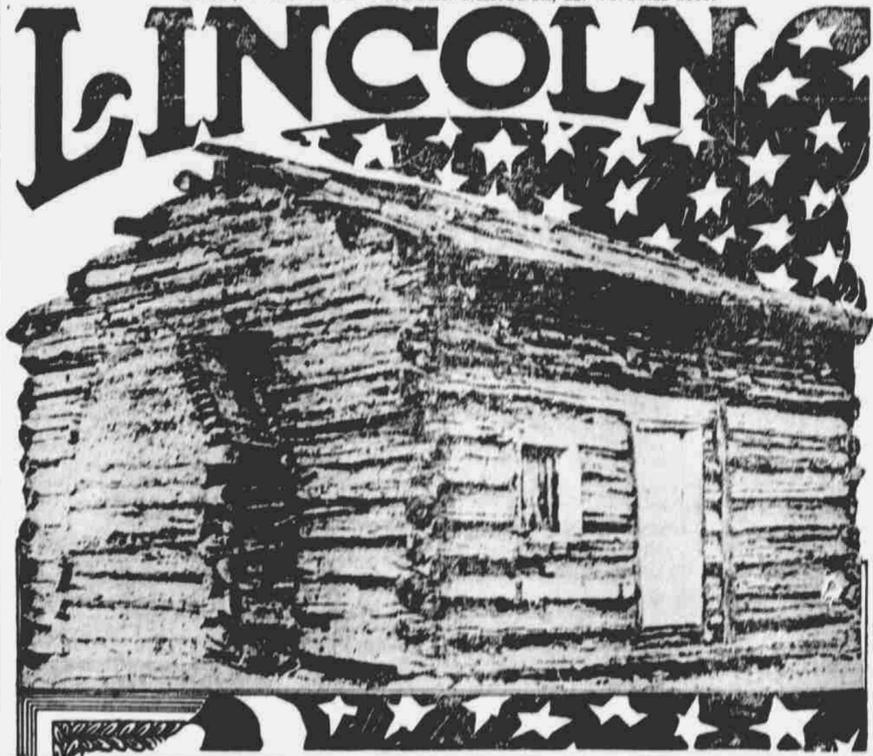
Kdyby kladení základů nebylo příliš obtížným, zpráva navrhuje, že snad bylo by záhodno svěřiti pomník v podobě světelného zvláštního vzoru k tomu cíli na každé straně při Atlantickém ústí. Zpráva poukazuje též, že dosavadní světelný, menší světla a trojnožky, zhotovené ze zesíleného betonu, "skoro všechny vystaveny jsou kritice co do podrobnosti a vzhledu", ale poněvadž většina z nich jsou dohotoveny, jest pozdě mieniti vzorky.

Kdežto na první pohled bylo by žádoueno označiti pacifické konce průplavu podobným způsobem, jako se navrhuje pro Atlantické konce, pacifické ústí jest tak zaplněno doky a chladírnami, že každá cizí stavba přeházela by s ním v konflikt. "Mimo to," zpráva dodává, "jsou tam zajímavé body, blížíme-li se k průplavu z Pacifického oceánu, a nímž nebylo by to moudré pokoušeti se a soutěžit jakoukoli stavbou zbudovanou výhradně pro umělecké účely. Běh samotný, se svým kontrastním pohledem, jest velkolepým a ostrovy chránící ústí jsou zajímavé na nejvyšší míru."

CELÁ RODINA VYHLAZENA.

N. F. Taylor, jeho žena a dvě děti byli zaleseni minulý úterý v jejich domově ve Fort Worth, Tex., mrtví. Posledně viděni byli 6. prosince, kdy Taylor zanechal práce, prohlásiv, že se od-stěhuje do Oklahoma City. Po-dle všeho rodina vystrojila si hostinu před tím, než byla vyhlazena. Těla p. Taylorové a dvou-leté dcerky byla v posteli. O-na Humarova, 5-letého holčička, byla listově oborčelá, avšak o-statní byli střeleni.

SRUB, V NĚMŽ SE LINCOLN NARODIL, 12. ÚNORA 1809.

vlastně své zkušenosti s Matěj-kou. Vyprávěl, že Matějka do všeho se pleče, že mu chce poroučeti, koho má pro místa v městské službě odporučovati, ba jak v městské radě hlasovati, a byl to vůbec dlouhý seznam hříehů. Skončil dotazem, kdo vlastně jest radním, zdali on, P. J. Dvořák, nebo J. V. Matějka.

"Národ" odpověděl hlasem hromovým "Dvořák, Dvořák!" a Dvořák usedl spokojen. Věděl, že jest radním. Následujícím řečníkem byl židovský advokát Epstein, jenž byl tehdy velkým světlem mezi Čechy. Tyž mluvil, že vlastně Matějka není ani tak zlý, ale Panoch, John G. Panoch — rovněž velké světlo v těch zá-sech — ten že jej kazí. Řečníky vytkom Epsteinův odměněn byl nadšeným otleskem a kdosi hodil po něm svazek bananů. Epstein s ten svazek bananů sebral, stoupl

když stoupenci Dvořákoví nadobro ochraptěli, přece jenom se dostal k slovu, bylo to však horší, nežli onen příslovečný hlas volajícího na poušti. Nejhorší bylo, že shromáždění po tom křiku dostávalo hroznou žízeň a vědělo, že vedle jsou hospody a v těch dosti peněz na častování, a tudíž stávalo se netrpělivým a chtělo míti po schůzi. Za takových okolností ani Demosthenes nebyl by lid upoutal.

Když Matějka skončil, také chtěl promluvití Panoch, shromáždění zaujalo však tak hrozný stanovisko, že uznal za dobré nejen nemluvití, ale zmizeti co nejrychleji dvojnás vedoucími s — jevišťe do bejzmentu. Matějka tehdy prohrál, na ce- výkone prohrál — lid rozhodl, že radním byl P. J. Dvořák a nikoli P. J. V. Matějka. Samu sebou se ten svazek bananů sebral, stoupl

Lesseps, francouzského inženýra, byla zvěčněna sochou postavenou mu na nějakém významném místě na průplavu. Toto jest pouze jedna z mnoha idejí a celá otázka okrášení vodní dráhy jest dosud otevřena.

Umělci shodují se s inženýry v tom, že průplav jest pomníkem sám o sobě, ale zároveň jest to jednomyslným míněním, že vodní dráha měla by býti co nejvíce vykrášlena. Jeden návrh zní pro kolosální pilíře na nejvyšších bodech při Atlantickém a Pacifickém ústí, obklopené sochami obrovských rozměrů Kolumba, Balboya a jiných, jichž jména byla nesmazatelně spojena s objevením Ameriky a vývojem průplavu. Jiný návrh jest pro sochu senátoru Johnu Morganovi z Alabamy, jenž byl jedním z prvních pionýrů v této zemi myšlenky na zbudování isthmického prů-

BÍLÝ DŮM, JAK VYPADAL BĚHEM PRESIDENTSTVÍ LINCOLNOVA.

